

Femhannet pil

Femhannet pil (<i>Salix pentandra</i>)	
Højde	6-8 (-10) meter
Form	Busk
Blomstringstid	Marts
Frugttype	Kapsel
Modningstid	Oktober til november
Lys	Lyskrævende
Jord	God
Fugt	Fugtighedskrævende
Vind	Tåler nogen
Vårfrost	Meget tolerant
Saltsprøjt	Moderat

Udbredelse

Femhannet pil er udbredt i Nord- og Mellem-europa og Nordasien (Sibirien). I Danmark gror den i de fleste egne undtagen i Vestjylland. Den forekommer hyppigst i Nordøstjylland og Nordsjælland.

Beskrivelse

Femhannet pil er en stor busk eller et lille træ på op til 6-10 meter. Unge kviste er grønne og hårede, toårig bark er lys brun og glat; ældre bark er gråfarvet og finridset. Knopperne er ægformede og ca. 5 mm lange. Bladene er elliptiske, ca. 10 cm lange og 4½ cm brede med glinsende overside og fint savtakket rand.

Pil er tvebo, d.v.s. han- og hunblomster findes på forskellige individer. Hanblomsterne er samlede i gule, cylindriske rakler med en 2-6 cm lang stilk; de enkelte hanblomster består af 5 støvdragere (deraf navnet) med et omsluttende lidt håret dækblad. Hunblomsterne består af et næsten glat frøanlæg og et kun lidt håret dækblad; de er samlede i krumme hængende hunrakler. Blomsterne dufter af laurbær. Frøene får ved modenhed tæt frøuld og spredes let af vinden. Til forskel fra mange andre pilearter blomstrer femhannet pil efter løvspring (somerpil). Den kendes bedst i vinterdragt, hvor frøene hænger længe ved og har tydelige hvide uldtotter.

Voksested

Arten vokser især på fugtig, næringsrig muld, f.eks. moser og søbredder, og findes ofte ved tørve- og mergelgrave. Den er lyskrævende og tåler vind og frost.

Anvendelse i landskabsplantninger

Femhannet pil egner sig til plantning på meget fugtig eller vandlidende bund, f.eks. omkring damme, søer, moser og enge. Den er let at frøformere men formeres oftest ved hjælp af rodslående grene. Pilekrat er et yndet tilholdssted for mange småfugle, f.eks. rørspurv og nattergal. Frøkapslerne bliver siddende vinteren over. Pilefrø er en vigtig næringskilde for småfugle om vinteren. Den anses ikke for at være udpræget stormssikker, hvilket sætter en lille begrænsning for dens anvendelse i læplantninger. Den tåler som alle pilearter beskæring godt.

Valg af plantemateriale

Skov- og Naturstyrelsen anbefaler, at der til landskabsplantninger bruges planter af en afstamning, der sikrer, at de er robuste og på lang sigt kan tilpasse sig eventuelle klimaændringer. Derfor foretrækkes genetisk brede danske frøkilder.

På hjemmesiden www.plantevalg.dk kan der hentes oplysninger om valg af frøkilde.

Anden anvendelse

Pil har bøjelige grene og lange skud, som tidligere blev anvendt til forskellige former for fletning, f.eks. gærdsel, tøndebånd og kurve. Bladene kan anvendes til gulfarvning. Frøulden fra femhannet pil har været anvendt til lampe-

væger og udstopning i tøj og tæpper. Pil har også haft en almindelig anvendelse i folkemedicin (pga. sit indhold af salicylsyre).

Kilder

Anonym (1994). Træer og buske til skovbryn, læhegn og vildtplantninger. Skov-info nr. 13. Tekst og redaktion: Skov- og Naturstyrelsen, Fællesudvalget for læplantning og Frøkildeudvalget.

Møller, P. F. og H. Staun (2001). Danmarks træer og buske. Politikens forlag.

Ødum, S. (1969). De vildtvoksende træer og buske. Danmarks Natur bind 6: Skoven, side 143-199.

Fortegnelse over frøkilder, se www.frøkilder.dk

